

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЛУЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА

Методичні рекомендації до виконання практичних занять для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» та «кваліфікований робітник» освітньо-професійної програми:

274 «Автомобільний транспорт», 123 «Комп'ютерна інженерія», 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», 022 «Дизайн», 075 «Менеджмент», 182 «Технології легкої промисловості», «Майстер з діагностики та налагодження електронного устаткування автомобільних засобів», «Слюсар-ремонтник», «Швачка, вишивальник», «Електрозварювальник ручного зварювання», «Флорист, квітникар» денної форми навчання

УДК 347 (07)
Г-87

До друку

Голова навчально-методичної ради Луцького НТУ _____ О.М. Ляшенко

Рекомендовано до видання навчально-методичною радою ТФК Луцького НТУ, протокол № ____ від «__» _____ 2021 року
Голованавчально-методичної ради ТФК Луцького НТУ
_____ С.В. Буснюк

Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії словесних і суспільних дисциплін ТФК Луцького НТУ, протокол № ____ від «__» _____ 2021 року.

Голова циклової комісії словесних і суспільних дисциплін
_____ В.П. Сафатюк

Укладач: _____ І.В. Чигринюк, викладач ТФК Луцького НТУ.

Рецензент: _____ Б.О. Чупринський, к.ю.н, доцент кафедри кримінального права і процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Відповідальний за випуск: _____ В.П. Сафатюк, голова ЦК словесних і суспільних дисциплін Технічного фахового коледжу Луцького НТУ.

Г-87	Громадянська освіта [Текст]: Методичні рекомендації до виконання практичних занять для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» та «кваліфікований робітник» освітньо-професійної програми: 274 «Автомобільний транспорт», 123 «Комп'ютерна інженерія», 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», 022 «Дизайн», 075 «Менеджмент», 182 «Технології легкої промисловості», «Майстер з діагностики та налагодження електронного устаткування автомобільних засобів», «Слюсар-ремонтник», «Швачка, вишивальник», «Електрозварювальник ручного зварювання», «Флорист, квітникар» денної форми навчання / уклад. І.В. Чигринюк. – Луцьк: ТФК Луцького НТУ, 2021, 48с.

Методичні рекомендації до практичних завдань складено відповідно до робочої програми дисципліни «Громадянська освіта». Методичне видання висвітлює особливості організації практичного компоненту в структурі дисципліни для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» та «кваліфікований робітник».

© І.В. Чигринюк, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Тема 1. Конституційно-правовий статус особи та держави	5
Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини.....	8
Тема 3. Правова природа власності.....	11
Тема 4. Громадянське суспільство. Органи місцевого самоврядування та децентралізація влади	17
Тема 5. Правове регулювання в галузі праці.....	22
Тема 6. Господарське право та підприємницька діяльність	32
Тема 7. Основи міжнародного права та європейської інтеграції.....	41
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ.....	44

ВСТУП

Особливе місце в системі сучасної освіти в контексті сьогодення займає саме практичний компонент, що є основним елементом у процесі формування практично-поведінкових, аксіологічних, когнітивних, громадянських, правових компетентностей.

Практичні заняття є обов'язковим складовим елементом курсу. Саме у процесі виконання тестових завдань, юридичних задач, аналізі європейський стандартів та механізмів у сфері захисту прав людини, практики європейського суду, розвитку місцевого самоврядування та децентралізації, студенти стають повноцінними учасниками процесу побудови європейського, громадянського суспільства в Україні, усвідомлюючи своє місце та відповідальність у цьому процесі.

Тема 1 «Конституційно-правовий статус особи та держави»

Завдання 1.

Охарактеризувати конституційно-правовий статус держави України: політичний режим; форма державного правління; адміністративно-територіальний устрій; поділ влади; конституційно-правовий статус президента.

Завдання 2.

Розкрити зміст понять, ознаки держави: суверенітет; незалежність; публічно-політична влада; територія; народонаселення; апарат керування; апарат легального примусу; єдина грошова одиниця; єдина система оподаткування; всеосяжність.

Завдання 3.

Розкрити зміст поняття: конституційні права громадян України; конституційні обов'язки громадян; конституційні свободи людини та громадянина; відповідальність держави за дотримання їх захисту.

Завдання 4

Охарактеризувати джерела права за значимістю: Конституція; загальна декларація прав людини; кодекси; нормативно-правові акти; підзаконні акти; локальні акти.

Завдання 5.

Виконайте тестове завдання:

1. Що означає слово “Конституція” з латинської?

1) устрій;	3) угода;
2) узгодження;	4) документ

2. Структура системи права включає:

- 1) норму права, правовий інститут, підгалузь права, галузь права;

- 2) джерело права, правову норму, індивідуальне розпорядження;
- 3) галузь законодавства, закон, підзаконний акт, статті закону;
- 4) основний закон, закони, підзаконні акти.

3. Президент України є:

- 1) керівником державної влади;
- 2) главою держави;
- 3) народним депутатом України;
- 4) главою виконавчої влади

4. Укажіть гарантовані державою можливості людини, необхідні

їй для існування й розвитку

1) обов'язки;	3) відповідальність;
2) права і свободи;	4) законні інтереси.

5. Укажіть, які органи влади належать до виконавчої гілки влади

- 1) Верховна рада України;
- 2) Кабінет міністрів України;
- 3) Господарський суд;
- 4) Рокитнівський районний суд.

6. Визначте, які права і свободи людини і громадянина за

Конституцією України не належать до громадянських (особистих)

- 1) право на свободу і особисту недоторканість;
- 2) свобода світогляду та віросповідання;
- 3) право на недоторканість житла;
- 4) право на свободу думки і слова.

7. Визначте, що не є повноваженням Верховної Ради України

- 1) Прийняття законів;
- 2) Затвердження Державного бюджету України;
- 3) Здійснення помилування;
- 4) Здійснення амністії.

8. Що зайве? Державна влада – це ...

1) законодавча;	2) виконавча;

- 3) адміністративна; 4) судова.

9. Структура системи права включає:

- 1) норму права, правовий інститут, підгалузь права, галузь права;
- 2) джерело права, правову норму, індивідуальне розпорядження;
- 3) галузь законодавства, закон, підзаконний акт, статті закону;
- 4) основний закон, закони, підзаконні акти.

10. Позначте нормативно-правовий акт найвищої юридичної сили

- 1) Указ Президента України;
- 2) Конституція України;
- 3) міжнародний договір, ратифікований Верховною Радою України;
- 4) рішення Конституційного суду України.

11. Укажіть вид норм, що відображають уявлення людей про добро і зло, справедливість і несправедливість, гуманність і негуманність

1) норми права;	3) норми моралі;
2) традиції та звичаї;	4) релігійні норми.

12. Визначте, що не є повноваженням Верховної Ради України

- 1) Прийняття законів;
- 2) Затвердження Державного бюджету України;
- 3) Здійснення помилування;
- 4) Здійснення амністії.

13. Визначте, як називається сукупність норм права, що регулюють певну сферу суспільних відносин

1) правила;	3) галузь права;
2) джерела права;	4) інститут права.

14. Укажіть, як ще називають громадянські (особисті) права людини:

1) вічними правами;	3) стабільними правами;
2) природними правами;	4) божественними.

15. Установіть відповідність між правовим статусом осіб та їх змістом

Особи, що мають політико-правовий зв'язок з державою	іноземці
Особи без громадянства	апатриди
Особи, які мають два і більше громадянства	біпатриди
Особи, що є громадянами іншої держави	біженці
	громадяни

Тема 2 «Міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини»

Завдання 1.

Охарактеризувати історію виникнення ідеї «прав людини». «Три покоління» прав людини, поняття «природних» та «невід'ємних» прав людини.

Завдання 2.

Загальна декларація прав людини 1948р.. Проаналізувати статті документу (права закріпленні в Декларації).

Завдання 3.

Конвенція ООН «Про права дитини». У чому зміст прав дитини? Проаналізувати статті Конвенції.

Завдання 4.

Розкрити механізм та порядок звернення до Європейського суду з прав людини, як міжнародного та Європейського стандарту у сфері змісту прав людини.

Завдання 5.

Дайте відповідь на запитання та завдання тестової роботи:

1. Коли Генеральна Асамблея ООН прийняла Загальну декларацію прав людини?

1) 10.12.1947;	3) 10.12.1949;
2) 10.12.1948;	4) 29.10.1969

2. В якому місті перебуває Європейський суд з прав людини?

1) Варшаві;	3) Стразбурзі;
2) Лондоні;	4) Гаазі

3. Який принцип було покладено в основу всіх прав Загальної Декларації прав людини?

1) рівноправ'я;	3) громадянства;
2) свободи;	4) рівності

4. Яка кількість статей в Загальній Декларації прав людини?

1) 20;	3) 30;
2) 40;	4) 50

5. Яка кількість суддів в Європейському суді з прав людини?

1) 25;	2) 39;
3) 105;	4) 47

6. Продовжіть речення : «Людська гідність – основа ...»

1) природного права;	3) позитивного права;
2) загально-соціального права	4) соціального договору

7. Внутрішня переконливість людини у власній самоцінності, почуття самоповаги до інших людей – це:

1) совість;	3) гідність;
2) свобода;	4) творчість.

8. До якого з перелічених поколінь прав людини належить право на освіту?

1) першого;	2) другого;
3) третього;	4) четвертого.

9. Система обов'язкових, формально визначених гарантованих забезпечених державою правил поведінки, що регулюють взаємини між людьми – це:

1) права;	3) свободи;
2) конвенції;	4) обов'язки.

10. До якої з перелічених груп прав людини належить право на приватну власність?

1) особисті права;	3) політичні права;
2) соціально-економічні права;	4) культурні права.

11. Здатність та можливості свідомого вибору індивідом своєї поведінки –це:

1) права;	3) свободи;
2) обов'язки;	4) відповідальність.

12. Право вільного доступу до інтернету, право евтаназії, штучного запліднення, клонування відноситься...

1) до I покоління прав;	3) до III покоління прав;
2) до II покоління прав;	4) до IV покоління прав.

13. Невід'ємні природні, невідчужувані – це ...

1) право на життя;	3) право на працю;
2) право на інтернет;	4) право на мир

14. Приведіть у відповідність:

I покоління	життя, свобода асоціацій, право вибору
II покоління	інтернет, штучне запліднення, клонування, трансплантація органів
III покоління	праця, відпустка, власність, відпочинок, дозвілля, освіта, медицина
IV покоління	мир, безпека, належна екологія, вільний доступ до культурної спадщини людства

15. Установіть, до якого виду прав і свобод людини належать названі конституційні права і свободи:

Право на працю	Особисті
Право на недоторканість житла	Економічні
Право на достатній рівень життя	Соціальні
Право користування культурною спадщиною	Культурні
	Політичні

Тема 3 «Правова природа власності»

Завдання 1.

Розкрити юридичний зміст поняття «право власності» (як право володіння, право користування, право розпорядження).

Завдання 2.

Дати характеристику видів власності згідно Конституції України – приватна власність, державна власність, комунальна власність, власність народу України.

Завдання 3.

Сформувати підстави набуття та припинення права власності.

Завдання 4.

Розв'яжіть юридичні задачі:

1. Власниками квартири є Ковальчук Петро (15 років), Ковальчук Іван (8 років) та їх мати Ковальчук Г.В., які звернулись до нотаріуса з проханням посвідчити договір дарування квартири Ковальчуку Т.В. Нотаріус відмовив у посвідченні договору.

Чи правомірно вчинив нотаріус ? Обґрунтуйте.

2. До нотаріуса звернулось подружжя Козак В.О. та Козак Н.В. з проханням посвідчити договір купівлі-продажу автомобіля, який належить Власюку К.М., і щодо розпорядження яким власник видав довіреність Козаку В.О. Покупцем мала виступити Козак Н.В.

Які дії нотаріуса?

3. В забезпечення кредитного договору, укладеного між банком і Панасюком В.А., боржник вирішив передати в іпотеку квартиру, власником якої є Панасюк В.А., його дружина Панасюк Т.П., їх сини Панасюк О.В. (17 років) та Панасюк І.В. (12 років).

Які дії нотаріуса, до якого звернувся Панасюк В.А.?

4. Студентка юридичного інституту, яка проходила практику в нотаріальній конторі зробила ксерокопії найбільш цікавих договорів іпотеки та долучила їх до дипломної роботи в якості додатку.

Чи можливо розглядати дії студентки як порушення нотаріальної таємниці?

5. Войтов В.В. заповів належний йому житловий будинок. В заповіті перший поверх будинку було заповідано дочці, а другий поверх - синові.

Після смерті заповідача в нотаріальну контору за оформленням спадщини звернулись син, дочка та внук (інвалід III групи) Войтова В.В.

Яке свідоцтво про право на спадщину має видати нотаріус?

6. Перед операцією громадянин Бойко склав заповіт і посвідчив його у чергового лікаря. Під час проведення операції Бойко помер. Його заповіт разом з довідкою про смерть наступного дня було передано його вдові.

Чи порушена процедура та форма посвідчення заповіту? Як мав діяти черговий лікар?

Завдання 5.

Виконайте тестове завдання

1. Право власності – це...

1) право особи на річ, яке вона здійснює незалежно від волі інших осіб;

2) право особи користуватись річчю;

3) право особи визначати юридичну долю речі.

2. Право власності в суб'єктивному розумінні – це...

1) сукупність цивільно – правових норм, які регулюють відносини, що виникають у зв'язку з набуттям особою права власності;

2) право мати річ;

3) право особи на річ, яке включає в себе правомочності щодо володіння, користування і розпорядження.

3. Право власності на новостворене нерухоме майно виникає:

1) з моменту державної реєстрації майна;

2) з моменту завершення будівництва;

3) з моменту прийняття об'єкту в експлуатацію.

4. Право власності у набувача майна за договором виникає:

1) з моменту передання майна;

2) з моменту укладення договору;

3) з моменту досягнення згоди по всіх істотних умовах договору.

5. Через який строк особа набуває право власності на знахідку, якщо власника не було встановлено?

1) один рік;

3) шість місяців.

2) три місяці;

6. В якому розмірі особа, яка знайшла загублену річ, має право вимагати від її власника винагороду?

1) до двадцяти відсотків вартості знахідки;

2) двадцять відсотків вартості знахідки;

3) до дванадцять відсотків вартості знахідки.

7. У який строк особа, яка затримала бездоглядну домашню тварину, зобов'язана заявити про це міліції?

1) протягом трьох місяців;

2) протягом трьох днів;

3) протягом двох днів.

8. Конфіскація – це...

1) позбавлення права власності як санкція за вчинене правопорушення;

2) примусове відчуження майна з повним відшкодуванням його вартості власнику;

3) спосіб відмови від майна.

9. Знайдені транспортні засоби передаються на зберігання:

1) власнику;

3) прокуратурі.

2) міліції;

10. В яких розуміннях розглядають право власності?

1) в позитивному;

3) в негативному;

2) в об'єктивному;

4) в суб'єктивному;

5) жодна відповідь не є вірною.

11. Які чинники не впливають на зміст права власності?

1) місце реєстрації власника;

2) місце проживання власника;

3) місцезнаходження майна;

4) місце реєстрації майна;

5) місце перебування власника.

12. В чому полягає принцип рівності всіх власників?

1) власник вчиняє щодо свого майна будь – які дії, не заборонені законом;

2) держава не втручається у здійснення власником свого права власності;

3) усім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав;

4) усім власникам забезпечується рівний захист права власності⁴

5) всі відповіді є вірними.

13. Способи набуття права власності поділяють на:

- 1) первинні;
- 2) первісні;
- 3) вторинні;
- 4) другорядні;
- 5) похідні.

14. Підстави припинення прав власності поділяють на:

- 1) первинні;
- 2) з волі власника;
- 3) поза волею власника;
- 4) похідні;
- 5) вторинні.

15. Право власності вважається набутим правомірно, якщо:

- 1) інше прямо не впливає із закону;
- 2) незаконність не встановлена рішенням суду;
- 3) незаконність прямо не встановлена ухвалою суду;
- 4) незаконність набуття права власності не встановлена вироком суду;
- 5) інше не впливає з договору.

16. Право власності на майно за договором, який підлягає нотаріальному посвідченню виникає:

- 1) з моменту підписання сторонами договору;
- 2) з моменту досягнення згоди по всіх істотних умовах договору;
- 3) з моменту нотаріального посвідчення договору;
- 4) з моменту набрання законної сили рішенням суду про визнання договору недійсним;
- 5) з моменту набрання законної сили рішенням суду про визнання договору дійсним.

17. Які речі відносяться до скарбу?

- 1) грошові кошти;
- 2) валютні цінності;
- 3) земля;
- 4) житлові будинки;
- 5) всі відповіді є вірними.

18. В чому виражається суть принципу непорушності права власності?

- 1) право власності є непорушним;
- 2) особа може бути протиправно позбавлена права власності;
- 3) особа може бути протиправно обмежена у здійсненні права власності;
- 4) не допускається примусове відчуження об'єктів права власності;
- 5) особа може бути позбавлена права власності лише у випадках, встановлених законом;
- 6) особа може бути обмежена у здійсненні права власності лише у порядку, встановленому законом;
- 7) примусове відчуження об'єктів права власності забороняється.

19. Які підстави набуття права власності виділяються в Цивільному кодексі України?

- 1) переробка речі;
- 2) викуп земельної ділянки;
- 3) відчуження майна;
- 4) набувальна давність;
- 5) привласнення загальнодоступних дарів природи;
- 6) звернення стягнення на майно;
- 7) реквізиція.

20. Які з наведених положень, що стосуються набуття права власності на безхазяйну річ, є вірними?

- 1) безхазяйною є річ від якої відмовився власник;
- 2) безхазяйною є річ, яка не має власника;
- 3) безхазяйні речі беруться на облік органом місцевого самоврядування;
- 4) безхазяйною є річ, власник якої невідомий;
- 5) безхазяйні речі не можуть набуватись у власність за набувальною давністю;
- 6) про взяття безхазяйної речі на облік робиться оголошення в друкованих засобах масової інформації;

7) після спливу шести місяців з дня взяття на облік безхазяйної речі, вона передається у власність територіальної громади.

Тема 4 «Громадянське суспільство. Органи місцевого самоврядування та децентралізація влади»

Завдання 1.

Історія виникнення ідеї «громадянське суспільство». Суть поняття «громадянське суспільство». Його ознаки.

Яким чином співвідноситься між собою поняття «громадянське суспільство» та «правова держава».

Завдання 2.

Охарактеризувати основні принципи Демократії – принцип поділу влади; принцип виборності; принцип плюралізму; принцип імморалізму; принцип гласності; принцип рівності; принцип більшості; принцип незалежного контролю.

Завдання 3.

Розвиток місцевого самоврядування в контексті децентралізації. Аналіз Закону «Про децентралізацію влади в Україні».

Завдання 4.

Виконайте тестове завдання:

1.Конституційне право на свободу об'єднання – це ...

- 1) Юридична основа для створення і діяльності громадських організацій, партій, тощо;
- 2) Головна складова демократичної держави;
- 3) Основа громадянського суспільства;

4) Необґрунтоване втручання держави в громадське життя.

2.Яким чином індивід може досягти особистої свободи?

- 1) За допомогою підтримки з боку держави;
- 2) Через об'єднання (громадські партії, організації тощо);
- 3) Через досягнення суспільної або власної мети;
- 4) За умови соціальної взаємодії та суперництва.

3.Що являє собою поняття «легалізація» ?

- 1) Офіційне визнання;
- 2) Об'єднання громадян;
- 3) Добровільне громадське формування;
- 4) Порядок припинення діяльності об'єднання.

4. Охарактеризуйте поняття “меценатство”.

1) Добровільна безкорислива пожертва фізичних та юридичних осіб набувачам матеріальної, фінансової, організаційної та іншої благодійної допомоги;

2) Недержавна організація, головною метою якої є благодійна діяльність в інтересах суспільства або окремих категорій осіб;

3) Добровільна безкорислива матеріальна, фінансова, організаційна та інша підтримка фізичними особами набувачів благодійної допомоги;

4) Надання допомоги талановитій творчій молоді.

5. Як називається система інститутів поза межами державних та комерційних, яка забезпечує самоорганізацію та розвиток населення?

- 1) Громадянське суспільство;
- 2) Комунікативність;
- 3) Комунікація;
- 4) Стратифікація.

6.Прикладом інституцій громадянського суспільства є:

1) Бюджетна організація;	3) Міська рада;
2) Прокуратура;	4) Профспілка.

7. Прикладом інституцій громадянського суспільства є:

1) Навчальний заклад;	3) Міліція;
2) Клуби за інтересами;	4) Районна влада.

8. Що відносять до атрибутів громадянського суспільства?

- 1) Наявність публічного простору, засобів і центрів комунікації;
- 2) Незахищеність прав конституцією та законами;
- 3) Залежність від держави;
- 4) Не зорієнтованість на громадянські інтереси та публічну

політичну діяльність.

9. Для громадянського суспільства характерна наявність:

- 1) Єдиного центру управління державним апаратом;
- 2) Самодіяльних громадських організацій;
- 3) Авторитарного політичного режиму;
- 4) Абсолютної монархічної форми правління.

10. Добровільне об'єднання громадян, створене для участі в політичному житті суспільства, у виборах і для представлення інтересів громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, називається:

- 1) Громадським рухом;
- 2) Політичною партією;
- 3) Громадською організацією;
- 4) Громадським фондо.

11. Самоорганізація громадян за місцем їх проживання на частині території поселення для самостійного здійснення власних ініціатив з питань місцевого значення є:

- 1) Референдумом;
- 2) Державним управлінням;
- 3) Місцевим управлінням;
- 4) Територіальним громадським самоврядуванням.

12. Серед приведених ситуацій вкажіть ту, яка відображає діяльність громадських організацій:

- 1) Виступи ініціативної групи жителів мікрорайону проти будівництва елітних котеджів в парковій зоні;
- 2) Здійснення поїздки президента по областях країни з ціллю ознайомлення з умовами життя людей;
- 3) Виступ парламентської фракції з пропозицією змін до держбюджету;
- 4) Призначення радою директорів нового фінансового директора великої компанії.

13. Громадське суспільство – це діяльність:

1) Державних органів;	3) Релігійних організацій;
2) Громадян і організацій;	4) Судових органів.

14. Які із перерахованих чинників не характеризують громадянське суспільство:

- 1) Самокерованість та спонтанність організацій і груп;
- 2) Різноманітність потреб та бажань;
- 3) Єдина ідеологія;
- 4) Приватна власність.

15. Чим регулюється взаємозв'язок між учасниками громадського суспільства?

- 1) Кримінальним правом;
- 2) Цивільним правом;
- 3) Адміністративним правом;
- 4) Господарським правом.

16. Місцеве самоврядування є правом територіальної громади:

- 1) жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України;
- 2) жителів села чи добровільного об'єднання у територіальну громаду жителів кількох сіл, або селищ чи міст – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України;

3) жителів села чи добровільного об'єднання у територіальну громаду жителів села та селища – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України;

4) жителів села чи добровільного об'єднання у територіальну громаду жителів села та міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

17. Легітимність – це:

1) зв'язок інтересів з внутрішньою оцінкою людей, яка залежить від їх ствердження;

2) це політична харизматичність;

3) можливість управляти державою на законних підставах відповідно до затверджених процедур.

18. Адміністративно-територіальний устрій – це:

1) законодавчо закріплена система поділу держави на територіальні утворення, відповідно до яких здійснюється організація та функціонування органів державної влади і місцевого самоврядування;

2) обумовлена географічними, історичними, економічними, етнічними, соціальними, культурними та іншими чинниками внутрішня територіальна організація держави з поділом її території на складові частини – адміністративнотериторіальні одиниці;

3) внутрішній поділ території держави на адміністративно-територіальні одиниці.

19. Територіальний устрій – це:

1) законодавчо закріплена система поділу держави на територіальні утворення, відповідно до яких здійснюється організація та функціонування органів державної влади і місцевого самоврядування;

2) обумовлена географічними, історичними, економічними, етнічними, соціальними, культурними та іншими чинниками внутрішня територіальна організація держави з поділом її території на складові частини – адміністративнотериторіальні одиниці;

3) внутрішній поділ території держави на адміністративно-територіальні одиниці.

20. Адміністративно-територіальний поділ – це:

1) обумовлена географічними, історичними, економічними, етнічними, соціальними, культурними та іншими чинниками внутрішня територіальна організація держави з поділом її території на складові частини – адміністративнотериторіальні одиниці;

2) законодавчо закріплена система поділу держави на територіальні утворення, відповідно до яких здійснюється організація та функціонування органів державної влади і місцевого самоврядування;

3) внутрішній поділ території держави на адміністративно-територіальні одиниці.

Тема 5 «Правове регулювання в галузі праці»

Завдання 1.

Сформулюйте обов'язкові та додаткові умови трудового договору.

Завдання 2.

Охарактеризуйте контракт як найпоширеніший вид трудового договору.

Завдання 3.

Охарактеризуйте правове регулювання трудових відносин в сучасних умовах за такими критеріями:

- а) особливості праці неповнолітніх;
- б) правове регулювання робочого часу, види робочого часу;
- в) правове регулювання часу відпочинку, види часу відпочинку;

- г) правове регулювання відпусток, класифікація відпусток;
- д) санкції у трудовій галузі права, матеріальна та дисциплінарна відповідальність

Завдання 4.

Розв'яжіть правові, юридичні задачі:

1. 17-річна Тетяна Красива у квітні влаштувалася на роботу в поштове відділення листоношею. Відповіла на всі питання і виграла 5-денну подорож до Умані. Коли ж вона звернулася до завідувачої поштовим відділенням з проханням надати їй основну щорічну відпустку, та відмовила їй, бо Тетяна не відпрацювала належних шість місяців, що згідно із законодавством надає право на таку відпустку.

1) Якими є порядок надання і тривалість відпустки неповнолітніх працівників?

2) Чи правомірні дії завідувачої поштовим відділенням? Відповідь обґрунтуйте.

2. 17-літній Валентин улаштувався на роботу. Ніяких пільг на роботі він не отримав. **Дайте консультацію для юнака.**

3. Робітник проспав і запізнився на робочу зміну на 3 год і 5 хв. Він попросив вибачення в бригадира, проте його звільнили з роботи. **Дайте консультацію для робітника.**

4. На підприємстві відбувається скорочення штату працівників. Бригадир запропонував своїм працівникам написати у зв'язку з цим заяву про звільнення за власним бажанням. **Дайте консультацію для робітника.**

5. Адміністрація підприємства видала наказ про залучення окремих працівників до роботи у вихідні дні для виконання невідкладних вантажно-розвантажувальних робіт із метою запобігання рухомого складу в пунктах відправлення та призначення. **Чи мала адміністрація підприємства на це право? Свою відповідь обґрунтуйте!**

6. Під час укладання трудового договору із 17-річним Олегом керівник підприємства наполягав на 38-годинному робочому тижні та наданні працюючому відпустки тривалістю 30 календарних днів. **Яких порушень припустився власник підприємства?**

7. 22-річній Марії було відмовлено в прийомі на роботу у зв'язку з її вагітністю. Керівник підприємства мотивував тим, що підприємство не в змозі буде виплатити допомогу з вагітності й пологів у зв'язку з фінансовими проблемами. **Чи правомірні дії адміністрації? Свою відповідь обґрунтуйте.**

8. Робітник Петренко, який працював на заводі, знайшов собі іншу роботу в одній із приватних фірм. Наступного дня Петренко попередив майстра про те, що звільняється, а після обідньої перерви зовсім пішов із роботи. **Прокоментуйте дії Петренко.**

9. Через скрутне матеріальне становище працівник Деркач вирішив відмовитися від щорічної відпустки, але на підприємстві йому пояснили, що він обов'язково має взяти відпустку. Деркач має намір спростувати це. **Прокоментуйте цей випадок згідно із Законом України «Про відпустки».**

10. У працівника Сергієва раптово захворіла мати. Сергієв звернувся до керівника підприємства з проханням надати йому відпустку за власний рахунок на три тижні, оскільки мати потребувала стороннього догляду. Йому було відмовлено у зв'язку з необхідністю безперебійної роботи підприємства й небажанням керівництва залучати на підприємство нових людей. **Прокоментуйте цю ситуацію.**

Завдання 5.

Виконайте тестове завдання:

1. Для працівників віком від 15 до 16 років тривалість робочого часу на тиждень становить:

1) 40 годин;

3) 36 годин;

2) 24 години;

4) 38 годин

2. Якщо працівник не витримав строку випробування, то він звільняється :

- 1) завласним бажанням;
- 2) за угодою сторін трудового договору;
- 3) у зв'язку з невідповідністю виконуваних робіт;
- 4) у зв'язку з результатами випробування

3. Трудовий договір укладається у формі:

- 1) як правило, у письмовій
- 2) переважно усній
- 3) залежить від домовленості сторін
- 4) в окремих випадках об'єктов'язковій письмовій

4. За заподіяну шкоду сторони трудового договору несуть відповідальність:

- 1) матеріальну і моральну
- 2) матеріальну і громадську
- 3) моральну і майнову
- 4) майнову і адміністративну

5. Є такі види робочого тижня:

- 1) шестиденний і п'ятиденний
- 2) скорочений і неповний
- 3) нормований і ненормований
- 4) нормальний і неповний

6. Тривалість робочого часу в Україні встановлюється:

1) власником	3) профспілковим органом
2) трудовим колективом	4) державою

7. Надурочні роботи компенсуються:

- 1) відгулом
- 2) оголошенням подяки
- 3) підвищеною оплатою
- 4) додатковою відпусткою

8. Види трудових договорів за строком:

- 1) безстрокові
- 2) строкові
- 3) натимчасову та сезонну роботу
- 4) на виконання роботи за сумісництвом
- 5) на час виконання певної роботи

9. Власник або уповноважений ним орган має право розірвати трудовий договір з таких підстав:

- 1) після закінчення строку договору
- 2) через прогул
- 3) через втрату довіри до працівника
- 4) закон передбачає загальні та додаткові підстави
- 5) через недостатню кваліфікацію окремого працівника

10. За порушення законодавства про оплату праці винні особи притягуються до відповідальності:

- 1) матеріальної адміністративної
- 2) адміністративної кримінальної
- 3) кримінальної матеріальної

11. Тривалість скороченого робочого часу встановлюється:

1) власником	3) профспілковим органом
2) трудовим колективом	4) державою

12. Ненормований робочий час компенсується:

1) відгулом	3) підвищеною оплатою
2) оголошенням подяки	4) додатковою відпусткою

13. Праця в разі відхилення від нормальних умов – це робота:

- 1) за тимчасовим чи сезонним трудовим договором
- 2) за трудовим контрактом
- 3) надурочно, у святкові, неробочі, вихідні дні
- 4) у нічний час, за час простою, виготовлення бракованої продукції
- 5) неповнолітніх протягом скороченого робочого дня

14. За порушення законодавства про оплату праці винні особи притягаються до відповідальності:

1) кримінальної	4) дисциплінарної
2) матеріальної	5) громадської
3) адміністративної	6) профспілкової

15. Форма виплати заробітної плати:

- 1) грошові знаки України
- 2) будь-які грошові знаки
- 3) банківські чеки
- 4) натуральні виплати

16. Заробітна плата повинна виплачуватися:

1) дві рази на місяць	3) за угодою сторін
2) один раз на місяць	4) залежить від видів робіт

17. Підвищена оплата праці встановлюється :

- 1) на важких роботах
- 2) на роботах з особливими природними географічними та геологічними умовами
- 3) на роботах з небезпечними умовами праці
- 4) на роботах з умовами підвищеного ризику для здоров'я
- 5) якщо працівник закінчив навчальний заклад з відзнакою
- 6) у нічний час
- 7) у святкові та неробочі дні

18. Тривалість щоденного безперервного відпочинку повинна бути:

- 1) не менш ніж 42 години
- 2) не менш 40 годин
- 3) не менш 36 годин
- 4) не менш 30 годин

19. Щорічна відпустка на вимогу працівника повинна бути перенесена на інший період у випадках:

1) порушення власником терміну повідомлення працівника про час надання відпустки

2) не своєчасної виплати власником заробітної плати за час щорічної відпустки

3) тимчасової непрацездатності

4) виконання працівником державних або громадських обов'язків

5) настання строку відпустки у зв'язку з вагітністю і пологами

6) збігу щорічної відпустки з відпусткою з навчанням

7) за сімейними обставинами

20. Власник зобов'язаний встановити неповний робочий день на вимогу:

1) вагітної жінки

2) жінок, щонають дітей віком до 3 років

3) особі, що здійснює нагляд за хворим членом сім'ї

4) пенсіонера

5) неповнолітнього працівника

21. Граничні норми застосування надурочних робіт:

1) не більше 4 годин протягом двох днів підряд

2) 120 годин на рік

3) не більше половини тривалості тижневого робочого часу

4) не більше 4 годин на день

22. Вихідна допомога у розмірі не менше тримісячного середнього заробітку виплачується у випадках розірвання трудового договору:

1) внаслідок порушення власником законодавства про працю

2) звільнення за власним бажанням

3) у разі змін в організації виробництва і праці

4) внаслідок порушення власником умов трудового чи колективного договору

23. Трудовий договір укладається на певний строк:

1) за бажанням працівника

- 2) при укладенні трудового контракту
- 3) тільки з повнолітніми працівником
- 4) за угодою сторін
- 5) коли трудові відносини не можуть бути встановлені на невизначений строк

24. Початок і закінчення роботи визначається:

- 1) за угодою сторін
- 2) графіком змінності
- 3) правилами внутрішнього трудового розпорядку
- 4) колективним договором
- 5) трудовим договором

25. Додаткова оплата праці охоплює:

- 1) винагороду за виконану роботу
- 2) премію за своєчасний прихід на роботу
- 3) доплати, надбавки
- 4) гарантійні та компенсаційні виплати

26. У разі збігу дня виплати заробітної плати з вихідним днем виплата провадиться:

1) напередодні	3) за угодою сторін
2) на наступний день	4) за бажанням працівника

27. Мінімальна заробітна плата встановлюється:

- 1) робітником
- 2) роботодавцем
- 3) законодавством
- 4) Міністерством праці та соціальної політики

28. Для працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці тривалість робочого часу становить:

1) 40 годин	3) 36 годин
2) 42 години	4) 38 годин

29. Забороняється залучати до роботи у нічний час:

- 1) вагітних жінок
- 2) жінок, щонають дітей віком до 3 років
- 3) осіб до 18 років
- 4) інвалідів
- 5) пенсіонерів

30. Відсторонення працівників від роботи власником або уповноваженим ним органом допускається у разі:

- 1) появи на роботі в не тверезому стані
- 2) відмови або ухилення від проходження медичного огляду
- 3) відмови або ухилення від проходження інструктажу з охорони праці
- 4) вагітних жінок

31. При звільненні заробітна плата виплачується:

- 1) в день звільнення
- 2) не пізніше наступного дня після звільнення
- 3) протягом тижня
- 4) протягом місяця

32. Значення трудової книжки полягає в такому:

- 1) вона є основним документом про трудову діяльність працівника
- 2) обов'язковому її оформленні на всіх працівників, які працюють понад 5 днів
- 3) обов'язковому її заведенні на тимчасових, сезонних і позаштатних працівників
- 4) обов'язковому занесенні до неї записів простягнення
- 5) обов'язковому запису до неї причини звільнення відповідно до закону з посиланням на відповідну статтю (пункт) закону

33. Строковий трудовий договір укладається:

- 1) як правило, з спільною угодою сторін
- 2) за розсудом власника або уповноваженого органу
- 3) за погодженням і з профспілковою організацією
- 4) у разі досягнення працівником 18 років

34. Види робочого тижня:

- 1) шестиденний
- 2) п'ятиденний
- 3) скорочений
- 4) неповний
- 5) нормований
- 6) ненормований

35.Обов'язкові умови трудового договору:

1) строк	4) місцероботи
2) випробування	5) трудовафункція
3) оплатапраці	6) часвідпочинку

36. Строк випробування не може перевищувати:

1) одинмісяць	3) тримісяці
2) двамісяці	4) шістьмісяців

37.Надурочні роботи компенсуються:

1) відгулом	3) підвищеноюоплатою
2) оголошеннямподяки	4) додатковоювідпусткою

38. Розмір заробітної плати залежить від:

- 1) від складності роботи
- 2) від умов роботи
- 3) від домовленості сторін
- 4) від віку працівника
- 5) професійно-ділових якостей працівника
- 6) від результатів праці
- 7) взаємовідносині з роботодавцем

39.Працівникам, які направлені у відрядження виплачуються:

- 1) вартість проїзду до місцяп ризначення і назад
- 2) витрати по найму жилого приміщення
- 3) добові
- 4) медична страховка

5) компенсація на відновлення після поїздки

40. До трудової книжки не заносяться відомості:

1) пропрацівника

3) прозаохочення

2) протрудовий стаж

4) простягнення

Тема 6 «Господарське право та підприємницька діяльність»

Завдання 1.

Охарактеризуйте господарське право як галузь сучасного права (підприємство, акціонерне товариство, корпорація).

Завдання 2.

Розкрити зміст поняття.

Підприємницька діяльність в Україні це – самостійна, ініціативна, цілеспрямована на власний ризик і під власну майнову відповідальність, діяльність по виробництву продукції, виконання робіт, надання послуг з метою отримання певних результатів, одержання прибутку, а також інших вигод (*вільний вибір діяльності; самостійно формує програму діяльності; вільний вибір постачальників та споживачів; встановлення цін; вільний найм працівників; залучення матеріально-технічних, трудових ресурсів; вільне розпорядження прибутком; самостійне здійснення зовнішньо-економічної діяльності*).

Завдання 3.

Дати визначення негативним явищам «бідності» (*рейдерство, лобізм, корупція*).

Завдання 4.

Сформувати основні положення «Закону України «Про захист прав споживачів»».

Завдання 5.

Розв'яжіть юридичні та правові задачі:

1. За договором купівлі-продажу українська фірма «Сула» продала іноземному контрагенту 1000,00 тон пшениці загальною вартістю 130000,00 доларів США. Товар було відвантажено покупцеві, про що свідчить вантажна митна декларація від 10 березня. Оплата товару мала бути проведена 10 травня. Проте станом на 10 червня на банківський рахунок продавця зазначені кошти не надійшли. *Дайте коротку відповідь на поставлені питання:*

В який строк згідно з чинним законодавством України мають проводитися розрахунки за зовнішньоекономічними договорами?

Які санкції передбачає чинне законодавство за порушення встановлених строків розрахунків?

Яких заходів має вжити українська фірма «Сула» в зазначеній ситуації?

2. Громадянини Панін О.О. – власник 3-кімнатної квартири одержав пропозицію від акціонерного банку «Світ-банк» укласти договір оренди строком на 5 років.

Перед тим, як прийняти пропозицію банку О. Панін вирішив проконсультуватися в юридичній консультації. Зокрема він поставив такі запитання:

Які нормативно-правові акти регламентують відносини оренди житлових приміщень?

Чи має право фізична особа здавати квартиру в оренду та одержувати орендну плату?

Чи необхідно орендодавцю бути суб'єктом підприємницької діяльності?

3. 21 травня між орендодавцем та орендарем було укладено договір оренди не житлового приміщення. Згідно з договором розмір орендної плати становить 300,00 грн. на місяць. Об'єкт оренди було передано орендареві 15 липня. 16 серпня орендар перерахував на банківський рахунок орендодавця 300,00 грн. А 20 серпня орендар отримав листа від орендодавця з вимогою сплатити оренду плату за період з 21 травня по 15 липня. *Дайте коротку відповідь на поставлені питання:*

Які нормативно-правові акти регламентують відносини оренди?

Чи правомірні вимоги орендодавця?

З якого моменту у орендаря виникає обов'язок зі сплати орендної плати?

4. 26 січня між Продавцем та Покупцем було укладено договір купівлі-продажу транспортного засобу, ціна якого склала 70000,00 грн. на умовах 100% попередньої оплати. Договір містив застереження про те, що спір передається на розгляд до третейського суду. 10 лютого Покупець перерахував на банківський рахунок Продавця обумовлену суму коштів. Відповідно до умов договору Продавець мав передати транспортний засіб Покупцеві протягом 7 днів з моменту зарахування коштів на банківський рахунок Продавця. 1 березня Покупець звернувся до господарського суду з позовною заявою про примушення до виконання обов'язку в натурі. *Дайте коротку відповідь на поставлені питання:*

Яке рішення має прийняти господарський суд?

Яких заходів для захисту своїх прав мав вжити Покупець?

5. 20 березня товариство з обмеженою відповідальністю звернулося до видавництва із листом-пропозицією продати йому до кінця квітня 1000 картриджів. 15 квітня на банківський рахунок товариства з обмеженою відповідальністю надійшли кошти в оплату картриджів. Проте товариство з обмеженою відповідальністю не передало видавництву 1000 картриджів. Видавництво звернулося до видавництва з претензією. Проте видавництво вимоги товариства з обмеженою відповідальністю не визнало, посилаючись

на те, що договір купівлі-продажу між ними не укладався, а лист з яким товариство з обмеженою відповідальністю звернулося до видавництва був лише пропозицією укласти договір. Видавництво звернулося за захистом своїх прав до господарського суду. *Дайте коротку відповідь на поставлені питання:*

Який порядок укладання господарських договорів передбачає чинне законодавство України?

Чи є лист-пропозиція офертою?

Яке рішення має прийняти господарський суд?

6. Орендодавець та орендар 5 березня уклали договір оренди нежитлового приміщення. Зазначене приміщення 10 березня за Актом здачі-приймання було передано орендареві. Під час користування орендарем об'єктом оренди останній було пошкоджено внаслідок пожежі. *Дайте коротку відповідь на поставлені питання:*

Хто несе ризик випадкової загибелі об'єкта оренди?

Чи має орендодавець право на відшкодування збитків? Що означає термін «збитки» за чинним законодавством України?

7. У приміщенні навчального закладу було розміщено оголошення, у якому господиня О. пропонувала взяти на квартиру двох студенток для проживання на строк не менше одного року з оплатою 1 000 (одна тисяча) гривень за місяць.

Ознайомившись із текстом оголошення, працівники районної державної податкової інспекції відвідали господиню О. і вказали їй на необхідність зареєструватися в якості фізичної особи-підприємця.

Господиня О. відмовилася виконувати вимогу працівників податкової служби, оскільки вона бере на квартиру студенток вперше; квартира є її особистою власністю, яку вона може використовувати за будь-яким призначенням. Окрім того, вона вчасно оплачує комунальні послуги та податки. Перед державою невиконаних зобов'язань не має.

Вирішіть спір. Назвіть ознаки підприємницької діяльності. Чи обґрунтованою є вимога працівників державної податкової служби.

8. Студент 3 курсу юридичного факультету, який проживає у м.Львові по вул. Науковій (Франківський район м.Львова) звернувся у Личаківську районну адміністрацію з заявою про реєстрацію його як підприємця для здійснення юридичної практики.

Через 10 днів йому було відмовлено у державній реєстрації. У відмові було зазначено, що:

1) у Львові вже існують юридичні фірми, тому займатися цим видом діяльності вбачається недоцільним;

2) для зайняття таким видом діяльності необхідна вища юридична освіта, якої у заявника немає;

3) така діяльність може здійснюватися лише після отримання ліцензії Міністерства юстиції України;

4) заявник не має власного приміщення, де мала б здійснюватися така діяльність. ***Чи є підстави для відмови в державній реєстрації?***

9. Фізичній особі-підприємцю М. надійшло письмове повідомлення з районної податкової інспекції про те, що йому необхідно з'явитися у податкову службу для отримання довідки про взяття його на облік. У повідомленні також було зазначено розмір грошової суми, яку необхідно сплатити за видачу такої довідки.

М. відмовився з'явитися у податкову інспекцію на тій підставі, що згідно із законом він не несе обов'язку зареєструватися в органах державної податкової служби. Це повинен зробити відповідний орган податкової служби незалежно від того чи відвідає його підприємець особисто чи ні.

Дайте правову оцінку доводам підприємця М.

10. Засновник приватного підприємства "Лев" Левчук вирішив передати усі свої права, пов'язані з цим підприємством Геращенко.

Як здійснюється така господарська операція? Які документи потрібно подати органу державної реєстрації для реєстрації змін власника майна приватного підприємства?

Завдання 6.

Виконайте тестове завдання:

1. Предметом регулювання ГК України є:

1) відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання;

2) відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між фізичними та юридичними особами;

3) особисті немайнові та майнові відносини, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників;

4) особисті немайнові та майнові відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання.

2. Господарсько-виробничими відносинами є:

1) відносини, що складаються між структурними підрозділами суб'єкта господарювання, та відносини суб'єкта господарювання з його структурними підрозділами;

2) відносини, що складаються між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю;

3) майнові та інші відносини, що виникають між суб'єктами господарювання при безпосередньому здійсненні господарської діяльності;

4) відносини, що складаються між структурними підрозділами суб'єкта господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю.

3. Згідно положень ГК України суб'єктами господарювання визнаються:

1) учасники господарських відносин, які мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством;

2) споживачі, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією (сукупність господарських прав та обов'язків);

3) споживачі, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією, а також громадяни, громадські та інші організації;

4) учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію, мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна.

4. Залежно від кількості працюючих та обсягу валового доходу від реалізації продукції за рік підприємства можуть бути:

1) унітарними та корпоративними;

2) малими, середніми, великими;

3) приватними підприємствами, підприємствами колективної власності, комунальними підприємствами, державними підприємствами;

4) приватні, державні, кооперативні.

5. Речове право суб'єкта господарювання, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом) для здійснення некомерційної господарської діяльності, у межах, встановлених ГК та іншими законами, а також власником майна (уповноваженим ним органом), має назву:

1) право оперативного управління;

2) право оперативного використання;

- 3) право господарського відання;
- 4) право власності.

6. Господарські зобов'язання, що виникають у процесі управління господарською діяльністю між суб'єктом господарювання та суб'єктом організаційно-господарських повноважень, в силу яких зобов'язана сторона повинна здійснити на користь другої сторони певну управлінсько-господарську (організаційну) дію або утриматися від певної дії, а управнена сторона має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку, визначаються як:

- 1) публічні зобов'язання суб'єктів господарювання;
- 2) соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання;
- 3) організаційно-господарські зобов'язання;
- 4) майново-господарські зобов'язання.

7. Організаційно-господарськими відносинами є:

1) відносини, що складаються між структурними підрозділами суб'єкта господарювання, та відносини суб'єкта господарювання з його структурними підрозділами;

2) відносини, що складаються між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю;

3) майнові та інші відносини, що виникають між суб'єктами господарювання при безпосередньому здійсненні господарської діяльності;

4) відносини, що складаються між структурними підрозділами суб'єкта господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю.

8. Згідно з положеннями ГК підприємство це:

1) самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом

систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності;

2) єдиний майновий комплекс, що використовується для здійснення підприємницької діяльності;

3) юридична особа, статутний (складений) капітал якої поділений на частки між учасниками;

4) організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку, наділена правоздатністю і дієздатністю та яка може бути позивачем та відповідачем у суді.

9. Які є в Україні види підприємств, залежно від способу утворення (заснування) та формування статутного фонду:

1) приватне підприємство, підприємство колективної власності, комунальне підприємство, державне підприємство, підприємство, засноване на змішаній формі власності;

2) приватні, державні, кооперативні

3) малі, середні, великі;

4) унітарні та корпоративні.

10. Які види господарських товариств передбачені ГК:

1) акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повні товариства, командні ні товариства;

2) приватне товариство, товариство колективної власності, комунальне товариство, державне товариство, товариство, засноване на змішаній формі власності;

3) малі, середні, великі;

4) унітарні та корпоративні.

11. Речове право суб'єкта підприємництва, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріплене за ним власником (уповноваженим ним органом), з обмеженням правомочності розпорядження

щодо окремих видів майна за згодою власника у випадках, передбачених ГК та іншими законами, має назву:

- 1) право оперативного управління;
- 2) право оперативного використання;
- 3) право господарського відання;
- 4) право власності.

12. Цивільно-правові зобов'язання, що виникають між учасниками господарських відносин при здійсненні господарської діяльності, в силу яких зобов'язана сторона повинна вчинити певну господарську дію на користь другої сторони або утриматися від певної дії, а управнена сторона має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку, визначаються як:

- 1) публічні зобов'язання суб'єктів господарювання;
- 2) соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання;
- 3) організаційно-господарські зобов'язання;
- 4) майново-господарські зобов'язання.

Тема 7 «Основи міжнародного права та європейської інтеграції»

Завдання 1.

Сформувати основні принципи міжнародного права.

Завдання 2.

Розкрийте зміст діяльності міжнародних організацій (ООН, ОБСЄ, Рада Європи, СОТ, ЄС, ЮНЕСКО, ВООЗ, НАТО).

Завдання 3.

Проаналізувати Європейський шлях України.

Завдання 4.

Охарактеризуйте глобалізаційні процеси сучасного світу та України.

Завдання 5.

Виконайте тестове завдання:

1. Процес глобалізації особливо прискорився в ...

1) 1950-х рр.	3) 1990-х рр.
2) 1970-х рр.	4) 2000-х рр.

2. Діяльність ООН поширюється на

- 1) Європу
- 2) Країни «третього світу»
- 3) Країни з перехідною та ринковою економікою
- 4) Увесь світ

3. Що регулюється міжнародним гуманітарним правом?

- 1) Правила ведення війни
- 2) Правила поводження з людьми
- 3) Правила отримання соціальної допомоги
- 4) Правила правового співробітництва країн у різних галузях

4. Що є основним принципом міжнародного права?

- 1) Рівний над рівним не має влади
- 2) Обрані мають владу над рештою
- 3) Словами та грошима треба користуватися обережно
- 4) Більше однієї істини бути не може

5. Стисло поясніть різницю між поняттями «еміграція» і «іміграція».**6. Виберіть з переліку три наслідки глобалізації:**

- 1) Розвиток туризму та комунікацій
- 2) Активне введення війн
- 3) Розвиток транснаціональних корпорацій

- 4) Глобальне потепління клімату
- 5) Міжнародна інтеграція
- 6) Зникнення рідкісних видів рослин і тварин
- 7) Зростання корупції

7. Стисло охарактеризуйте не менше трьох глобальних проблем сучасності.

8. Хто може бути суб'єктом міжнародних відносин?

- 1) Держави, транснаціональні корпорації
- 2) Держави, та їх об'єднання, міжнародні урядові та неурядові організації
- 3) Держави, міжнародні урядові та неурядові організації, транснаціональні корпорації
- 4) Держави, міжнародні міжурядові та неурядові організації, транснаціональні корпорації, іноді – приватні особи

9. Коли набула чинності угода про асоціацію України в ЄС?

1) 1996 р.	3) 2008 р.
2) 2004 р.	4) 2015 р.

10. До якої з перелічених міжнародних організацій Україна не належить?

1) МВФ	3) ОБСЕ
2) ООН	4) НАТО

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Бакка Т.В. Інтегрований курс «Громадянська освіта» (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти / Бакка Т.В., Марголіна Л.В., Мелещенко Т.В. – К.: УОВЦ «Оріон», 2018. – 240 с. : іл.
2. Молдован В. В. Правознавство: цікаве і мудре: навч. посібник: рекомендовано МОН України / В. В. Молдован, Р. С. Кацавець. – К.: Алерта, 2016. – 256с.
3. Наровлянський О.Д. Основи правознавства: підр. для 9 кл. загальноосвітн. навч. закл. / О.Д. Наровлянський. – К.: Грамота, 2017. – 192с.
4. Погорілко В.Ф., Шпиталенко Г.А. Правознавство: підручник / В. Ф. Погорілко, Г. А. Шпиталенко. – К.: Каравела, 2018. – 592с.
5. Ратушняк С.П. Правознавство: навчальний посібник для 10-11 профільних класів, абітурієнтів, студентів неюридичних спеціальностей / С.П. Ратушняк. – Вид.3-є, доп. і переробл. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2017. – 720с.
6. Основи правознавства: 10 кл.: підручник для загальноосвіт. навч. закл.:рівень стандарту, академічний рівень /Гавриш Н.В., Сутковий В.Л., Філіпенко Д.М; за заг. ред. Я. С. Яцківа. — Х.: Вид-во «Генеза», 2016.— 160 с.: іл
7. Правознавство 11 клас. Академічний рівень. Профільний рівень: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. /Наровлянський О.Д, : Видавництво «Грамота», 2018.- 320с.: іл.
8. Правознавство 10 кл.: підручник загальноосвітнього навчального закладу: сучасна школа, нова програма (А.М. Проценко) Харків: «Ранок», 2018.- 225с.
9. Правознавство: уроки нового покоління, 10 клас (академічний рівень) / Хаталах О.В. – Харків: Ранок, 2018. – 304с.
10. Загальна теорія права (рівень стандарту, за навчальною програмою авторського колективу під керівництвом Алексєєв С.С.) : / [В. Г. Бар'яхтар,

С. О. Довгий, Ф. Я. Божинова, О. О. Кірюхіна] ; за ред. В. Г. Бар'яхтара, С. О. Довгого. — Харків : Вид-во «Ранок», 2016. — 272 с. : іл.

11. Конституція України. — К.: Преса України, 1996 (зі змінами та доповненнями)

12. Кодекси згідно галузей сучасного права (зі змінами та доповненнями)

13. Основи правознавства: профільний рівень, 9-11 кл., / Святокум О.Є., Святокум І.О. — Харків: Ранок, 2018. — 264с.

Громадянська освіта [Текст]: Методичні рекомендації до виконання практичних занять для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» та «кваліфікований робітник» освітньо-професійної програми: 274 «Автомобільний транспорт», 123 «Комп'ютерна інженерія», 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», 022 «Дизайн», 075 «Менеджмент», 182 «Технології легкої промисловості», «Майстер з діагностики та налагодження електронного устаткування автомобільних засобів», «Слюсар-ремонтник», «Швачка, вишивальник», «Електрозварювальник ручного зварювання», «Флорист, квітникар» денної форми навчання / уклад. І.В. Чигринюк. – Луцьк: ТФК Луцького НТУ, 2021, 48 с.

Комп'ютерний набір та верстка

І.В. Чигринюк

Редактор

І.В. Чигринюк

Підп. до друку «__» 2021 року. Формат 60x84/16. Папір офс.

Гарн. Таймс . Ум.друк. арк.2,25.

Тираж 50 прим.

